

I JAN I MERI GRANT

Kako
VASPITATI
SJAJNE
DEVOJČICE

Prevela Branislava Vajagić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2009.

Uvod	7
1. Budućnost vaše kćerke počinje sada	10
2. Da li sam dobrodošla na ovaj svet?	19
3. Priroda devojčica	29
4. Kćerke i samopouzdanje	42
5. Devojčice i njihova kultura	62
6. Porodica u kojoj će vaša kćerka napredovati	87
7. Ljubav i granice	106
8. Prelazne godine	125
9. Međutim i između – preadolescentne godine	147
10. Devojke tinejdžerke	162
11. Samostalno podizanje devojčica	183
12. Majke i kćerke	192
13. Tate i kćerke	209
14. Podizanje devojčica sa karakterom i vedrinom	226

Otkako je objavljena knjiga *Kako vaspitati sjajne dečake*, mnogi roditelji pitali su kada ćemo napisati sličnu knjigu za devojčice. Da budemo potpuno iskreni, iako vodimo seminare „važnih saveta“ na temu vaspitavanja devojčica i redovno čitamo knjige i novine o devojčicama kako bismo bili u toku sa trenutnim istraživanjima, ipak smo oklevali kada je u pitanju knjiga. Osim dva odrasla sina i divne kćerke, imamo i šest unučadi, koji čine veliki deo naših života poslednjih sedam-osam godina. U poslednje vreme nismo baš imali mnogo iskustava s devojčicama.

Istovremeno, postepeno smo shvatili da postoji potreba za knjigom ovakvog tipa i za devojčice, a kada su nas naša deca prošle godine obradovala trima unukama, zainteresovali smo se za takav projekat. Ipak, nisu nas samo naše unuke motivisale.

Čini se da sada, više nego ikada, naša kultura postaje sve agresivnija prema devojčicama. Roditelji imaju osećaj da se bore protiv snažne plime komercijalnih interesa i pritiska medija. Površna pretraga Interneta uveriće vas da to nije iluzija. Vrlo brzo postaje jasno da oni koji rade sa predtinejdžerima, poput učitelja i savetnika, smatraju „tvinejdžerima“^{*} decu uzrasta između 10 i 12 godina, dok marketing koji je usmeren na ovu populaciju mladih ljudi smatra da su „tvinejdžeri“ uzrasta od 7 do 12 godina. Ekspanzija uticaja

---

* U originalu „tweenager“ što bi predstavljalo osobu koja je određenih, graničnih godina

pornografije i kulture „drolja“ u oblačenju i u muzičkim trendovima, zajedno sa individualnim pristupom da se uzme što više od života, udruženo rade protiv zdravog načina odrastanja devojčica.

U poslednjih nekoliko godina proveli smo mnogo sati slušajući o tragičnim slučajevima mladih buntovnih devojaka čiji je život skrenuo sa koloseka. Nije svaka od ovih situacija mogla da se izbegne, ali bol koji su osetili njihovi roditelji – kojima je u to vreme već bilo potrebno specijalističko savetovanje – bio je sasvim opipljiv. Jedan od naših ciljeva jeste da pomognemo roditeljima da osmisle jednostavne ideje koje bi mogle da spreče ovakvo potencijalno ponašanje njihovih kćerki.

S druge strane, zadovoljstvo je upoznati mladu ženu punu samopouzdanja, poleta i optimizma – deca su uz podršku svojih roditelja u stanju da rašire krila, znajući da imaju snažnu osnovu i da su dobro osposobljeni i naučeni da imaju ispunjen život. Bila nam je čast da posmatramo kako naša kćerka izrasta u dostojanstvenu, gracioznu odraslu osobu, i privilegija da imamo dve snaje koje su veoma snalažljive i divnog karaktera. Sve ove žene sigurne su u svojim ulogama vođa i u svojim karijerama, a isto tako su i divne majke.

Napisali smo ovu knjigu sa nadom da ćemo na neki način doprijeti tome da što više uživete sa svojim kćerkama i da jednog dana, zadovoljni, u svet pošaljete sigurnu i voljenu mladu ženu. Želimo da shvatite zašto jedinstvena priroda devojčice iziskuje snažno vezivanje i da naučite praktične načine kako biste joj to omogućili. Želimo da znate da možete svoju kćerku naučiti kako da bude otporna i jaka, podučavajući je da sama stvori unutrašnju snagu i spoljašnju eleganciju.

Savetnici su nam rekli da, sudeći po standardima OECD*, ovde, na Novom Zelandu, imamo skoro epidemiju anoreksije i bulimije među mladim devojčicama. Broj zlostavljanja devojčica (poslednja istraživanja navode da je jedna od četiri devojčice zlostavljana), kao

---

* OECD je skraćena za Organisation for economic co-operation and development

Kako vaspitati sjajne devojčice

i porast mladalačke depresije, govori nam da moramo da se borimo za naše devojčice i da im pružimo sigurno utočište i zaštitu.

U suprotnosti sa ovim negativnim trendom, ovo je takođe vreme kada devojčice, više nego ikada, imaju mnogo više mogućnosti da uspeju. Potrebno je da im omogućimo zdrav i čist put do odraslog doba, kako bi mogle da iskoriste pružene mogućnosti. Da li je moguće da smo u toj žurbi da budemo isti u vaspitavanju dečaka i devojčica zaboravili da ispoštujemo nešto što je jedinstveno za devojčice, nešto što je tok feminizma kroz vekove uvek prepoznavao – posebnu i drugačiju prirodu devojčica?

Ova knjiga se uglavnom bavi savetima koji će vam pomoći da svoj život sa kćerkom učinite zabavnijim, da pronađete načine da održite komunikaciju i načine da svoje vrednosti prenesete na sledeću generaciju. Tužno je čuti kako roditelji sa besom govore o budućnosti, posebno u tinejdžerskim godinama, kao da se budućnosti treba plašiti. Nadamo se da ćete uživati u ovim godinama, koje su najbolje godine vašeg života, ispunjavajući ih uspomenuama koje će uvek biti muzej u koji možete da se vratite.

Ijan i Meri Grant

Poglavlje 1.

Budućnost vaše kćerke počinje sada

Ukoliko vam je pružena šansa da budete roditelj, posmatrajte to sa osećanjem misterije i poštovanja. Budite srećni jer možete da gledate kako se život obnavlja a vi imate šansu da pomognete drugom biću da uzleti u bogatstva i misterije života. Glina od koje je naš svet sazdan, u jednom se kratkom trenutku nalazi u vašim rukama.

— KENT NERBURN, *JEDNOSTAVNE ISTINE*

Upravo sam naručio planove za malu drvenu kuću za lutke, sa kompletnim minijaturnim nameštajem i električnim osvetljenjem. Biće to moj drugi projekat, odmah posle crvenog konjića za ljuljanje kojeg sam napravio za prvi rođendan. Podsticaj za ovaj novi nalet kreativne energije su tri predivne unuke, sve rođene u poslednjih nekoliko meseci.

Nakon godina pravljenja kamiona i bagera za unuke koji obožavaju raznorazne mašine, sama pomisao na novi projekat me uzbuđuje. Postoji nešto u vezi s devojkicama što pruža drugačiju perspektivu na ulogu roditelja. Njena prirodna želja za vezama i, skoro od rođenja, njen nagon za direktnim kontaktom oči u oči i odgo-

vor na verbalnu komunikaciju, vrlo brzo opčinjavaju srca roditelja i baba i deda.

Postoji mnogo stvari u kojima možete da uživate kada je reč o vašoj kćerki. Njena prirodna želja za vezivanjem, kao i njena urođena sposobnost da neguje nekoga, bilo da je to lutka, ljubimac ili prijateljstvo, znači da želi da bude deo porodice koja je ispunjena ljubavlju. U svojoj prirodi, ona poseduje kvalitet koji je vaš najjači saveznik u izgradnji snažnih veza, koji će vam pomoći u periodu koji mnogi vide kao teško tinejdžersko doba. Kada gledate ili se igrate sa malom devojčicom, možete da osetite potencijal u tom mladom životu, možete da se nadate da će ona sačuvati nevinost i osećaj samosvesti. Nadate se da će zadržati taj jasan pogled, bez sramote i straha kojim gleda pravo u oči. Ipak, slušamo toliko priča o tome kako je naša kultura otrovna za devojčice, kao i o mnogim preprekama na koje će naići prilikom odrastanja u našem individualističkom i materijalističkom društvu, gde je tako često pitanje „Da li se uklapaš?“.

Koncept koji ima odjeka kod muškaraca jeste koncept investicionog bankarstva, zasnovan na ideji da treba dobro da se pomučite da biste se obogatili; da pametno ulaganje na početku, i izdržljivost tokom uspona i padova, na kraju donose dobre rezultate. Postoje značajne sličnosti sa ovim konceptom i vaspitavanjem devojčica. Najvažnije je vaše uključivanje od samog početka, posvećenost bez obzira na sve i snažna vizija o tome kakvu mladu ženu vi, kao roditelj, želite da pošaljete u svet.

U ovoj knjizi pokušali smo da pokrijemo period od dana rođenja vaše kćerke, pa sve do njenih kasnih tinejdžerskih godina, svesni da su joj potrebni posvećeni roditelji puni ljubavi, tokom svih ovih godina. Čak i kao tinejdžer, kada je vešta u oblastima kao što je rukovanje elektronskim uređajima, i kada deluje nezavisno i svojevoljno, upravo zbog njene unutrašnje prirode i biologije, vašoj kćerki će i dalje biti potrebna intimnost i povezivanje. Vaša brižna upornost, kao i ljubav i interesovanje njene šire porodice, od presudnog su značaja

za samopouzdanje djevojčice tokom tinejdžerskih godina. Nisu samo prednje hemisfere tinejdžerskog mozga (koje su zadužene za procenu rizika i razmišljanje o budućnosti) ono što nije u potpunosti razvijeno do ranih dvadesetih godina. Jedinstven način šminkanja vaše kćerke znači da je njen najveći izazov tokom ovog perioda da nauči da shvati sebe – svoje emocije i osećanja, svoju psihologiju i svoje energetske nivoe koji su ponekad vođeni hormonima. Kao roditelji, možemo biti veliki saveznici u potvrđivanju poruke u njenom adolescentnom srcu, da je ona cenjena, vredna i voljena.

Upravo zbog toga je svaki period u životu vaše kćerke važan i svaki će obezbediti blokove za izgradnju koji će joj pomoći da zdravo prihvati naredni period. Godine koje prethode adolescentnom periodu veoma su važne. Ukoliko u tinejdžerske godine uđe samo sa svojim dobrim izgledom, biće u velikoj nevolji. U prelaznim godinama, imaćete mogućnost da komunicirate i da se povežete s njom, da joj pomognete da razvije svoje sposobnosti. Vaša kćerka će želeti da zna šta je dobro, a šta loše. Za nju će postojati samo crno i belo, sa jasno utvrđenim pravilima, i nekoliko godina ona će zaista uživati u tome da bude deo porodice i da prihvata porodične vrednosti i principe.

Tokom ovih godina, djevojčice su često pune samopouzdanja i spremne da probaju čitav niz novih fizičkih izazova. Ovo je vaša prilika za porodične izlete, ekskurzije svih vrsta, pešačenja, porodične priče, tradicije i diskusije za porodičnim stolom. Treba da iskoristite to vreme. To je kao kada tokom raftinga na mirnom delu reke imate priliku da trenirate početnike u svim disciplinama koje će im biti potrebne pre nego što stignete do brzaka. To je vreme kada ćete ih učiti kako da veslaju, kako da na najbolji način savladaju komplikovane delove, kao i da ih naučite sve o timskom radu. Cilj koji imate na umu jeste da brzaci budu izazov pun zadovoljstva, kao i test karaktera, a ne polje katastrofe.

***

ULOGA RODITELJA

Vaša uloga je da ohrabrujete i da pošaljete svoju kćerku u tinejdžerske godine „punog emotivnog rezervoara“ s naklonošću i odobravanjem koje joj je potrebno, kao i sposobnostima i interesovanjima koja će je na različite načine povezivati s drugima. Vaša poruka odobravanja i mudrosti treba da popuni njenu memorijsku banku, pružajući joj otpornost koja dolazi od saznanja da je dobro uvežbana u veštinama koje će joj biti potrebne. Neophodno je da odredite ograničenja u njenom ponašanju u okviru porodice, kao i granice u tome kako dozvoljava da se drugi ponašaju prema njoj. Najbitnije od svega – ako nauči da može da se igra nakon što je uradila ono što se od nje kao člana porodice očekuje, imaće osnovu za dobar EQ – emotivnu inteligenciju. Bez obzira na to koliko je *Beba Ajnštajn* klipova vaša kćerka pogledala, ukoliko nema osnovnu građu za empatiju i samodisciplinu, njenom životu će nedostajati okvir i srce. EQ je najveći dar koji ćete kao dobar roditelj moći da joj obezbedite.

BUDUĆNOST ZA DEVOJČICE

Devojčice koje danas odrastaju imaju mnogo izbora. Vrata su im otvorena za bilo koju karijeru, a društvo teži tome da podrži, kako njihovu jednakost, tako i njihovu autonomiju. U obrazovnom smislu, devojčice imaju prilike kakve nijedna generacija nije imala i, kako pokazuje statistika, one postižu bolje rezultate i akademska dostignuća od svojih muških vršnjaka. U isto vreme, postoje i posebni izazovi, specifični za tehnološki zasićeno doba, u koje je ova generacija devojčica lansirana.

U svojoj knjizi *Čudo devojčica*, Majkl Gurijan piše da se individualistička, materijalistička kultura u kojoj živimo, u stvari bori protiv potreba devojčica za intimnošću i povezivanjem. Naše društvo, takođe, manje brine o održavanju granica koje treba da ih zaštite.

DOBA NEVINOSTI JE MRTVO

Ričard Lander, holivudski producent i otac tri devojčice, razvio je pre 10 godina prvi Internet sistem za filtriranje koji se zove *max.com*. Lander je zaključio, posmatrajući šta se dešava u Holivudu, da je „doba nevinosti“ mrtvo. Čak je i tada, kako on kaže, bilo milion pedofila koji su krstarili Internetom non-stop. Više od jedne trećine podataka na Internetu pornografski su sadržaji, a najveća grupa onih koji im pristupaju jesu dečaci od 12 do 17 godina. To znači da devojčice odrastaju u društvu gde je mnogo veća verovatnoća da dečaci i muškarci imaju jednodimenzionalan pogled na ženu i gde veliki broj dečaka veruje da žene zaista vole aktivnosti koje su predstavljene na pornografskim slikama.

Prodor pornografije eksplodirao je pojavom Interneta, a mi, roditelji, treba da prema tome uskladimo sopstvenu opreznost.

I nije samo Internet u pitanju: čak i sasvim mladim devojkama, sve grane medija predstavljaju velik izbor različitog sadržaja koji je za pravo koncipiran za odrasle. Mnogo ranije nego što su za to spremne, devojčice (i njihovi roditelji) suočavaju se sa izazovima i odlukama koji su vezani za drogu, alkohol i seks. Naša kultura pritisnula je taster za ubrzano premotavanje za devojčice, a neki strašno pate zbog preranog ubrzanja prema rizičnoj i nezaštićenoj adolescenciji.

S obzirom na to da društvo čini sve manje za dobrobit devojčica, roditelji moraju da učine više. Moramo da budemo oprezniji i da zauzmemo zaštitničku ulogu tokom stvaranja detinjstva našim devojčicama, detinjstva u kom će one napredovati.

Srećom, najbolji odgovor na sve ove nove izazove jeste formula roditeljske ljubavi i treninga, što potvrđuje vreme i iskustva raznih ljudi. Osnove vaspitanja devojčica iste su kao što su uvek bile. Roditelji treba da budu u isto vreme i treneri i navijači. Moramo da budemo sigurni da, od njihovih najranijih dana, pružamo kćerkama ispunjeno i kvalitetno vreme, fizičku bliskost i topao pogled pun ljubavi.

Sjajna stvar kod vaspitanja naših kćerki jeste to što ne moramo sve da radimo sami. Iako će mame i tate i dalje biti najuticajnije u njihovim životima, mnoge odrasle žene ukazuju na snažan uticaj različitih uzora koje su imale tokom svog odrastanja. Bake i deke, ujaci i tetke, treneri, vaspitači devojčica i nastavnici – svi oni mogu uticati na devojčice i inspirisati ih da napreduju i da se uhvate u koštac s preprekama, radije nego da ih izbegavaju.

Kada sam nedavno posetio našu unuku staru samo devet nedelja u Londonu, bio sam zapanjen koliko je bila usredsređena dok mi je sedela na krilu, a ja joj čitao. Morao sam da se takmičim sa bakom koja je sjajna sa bebama i bio sam oduševljen kada sam ponovo otkrio istinu te prirodne tendencije malih devojčica da se uključe u verbalno povezivanje. Izgledalo je da uživa u tonovima i ritmu mog glasa (isto kao i u zagonetnim slikama!) dok sam čitao jednu od mojih omiljenih knjiga – *Hairy Maclary from Donaldson's Dairy*, Linlija Doda – i to je postao naš mali ritual. Čak i u tim godinama, aktivno je učestvovala u čitanju.

Mnoštvo razgovora, emotivna dostupnost i zabava od samog početka, obezbediće vašoj kćerki polaznu tačku da istražuje svet oko sebe i bude sigurna u sopstvena opažanja.

PRUŽITE SVOJOJ KĆERKI SIGURNOST

U zavisnosti od toga među kakvim ljudima beba odrasta, razvijaće se oblik i konstrukcija njenih mentalnih sposobnosti. Sve zavisi od

toga da li je porodično okruženje opušteno ili agresivno, mirno ili živahno, zabavno ili ozbiljno. Bebin mozak odgovara na to i razvija se u skladu s tim. Veoma rano u životu termostat adrenalina – količina adrenalina na koju se dete naviklo – formira se kako bi se podnela količina stresa koja je normalna u određenoj porodici.

— STIV BIDALP, *PODIZANJE BEBA*

Budite odrasla osoba koja uliva sigurnost i stvara stabilnost i toplinu u svom domu. Jedan od deset glavnih zaključaka u desetogodišnjoj studiji koju je vodio dr Barton Vajt sa Univerziteta Harvard, bio je da najveći uticaj na dobar razvoj mišljenja kod dece imaju roditelji koji se ističu u tri bitne funkcije. Bili su odlični organizatori i dizajneri dečjeg okruženja; dozvoljavali su kratke, fokusirane prekide kako bi mogli da pruže utehu i zadovoljstvo, da pruže informaciju i odgovore na pitanja. Bili su strogi, ali su istovremeno pokazivali veliku privrženost.

Nikada nemojte potceniti značajnu ulogu koju imate kao roditelj. Bilo da društvo to priznaje ili ne, vaš doprinos je neophodan za vaspitavanje sposobnih, brižnih odraslih osoba.

OSNOVE SU JEDNOSTAVNE

Opstanak bebe zavisi od njene simbiotske veze sa majkom, a dete koje nije dobro negovano patiće od straha da će veza propasti. Ona će se plašiti da neće preživeti ukoliko nije „uključena“ u život te osobe. Ta nesigurnost prenosi se dalje kroz život u kome nezdrave veze, veze koje su potčinjenog tipa, potiču od ove vrste neurotičnog straha.

Srećom, nije vam potrebno milion dolara ili doktorat iz dečje psihologije kako biste izašli u susret svim potrebama vaše kćerke. Potrebno vam je samo vreme, vaša urođena ljubav i volja da budete roditelj.

Nedavno smo gledali dokumentarac u kome je stručnjak za decu pozvan da pomogne roditeljima, čija je kćerka još sa 18 meseci patila od hronične neispavanosti. Već su konsultovali nekoliko stručnjaka, kada su roditelji zaključili da je dete toliko inteligentno da je uvek na oprezu i zato ne spava. Nakon što je nekoliko dana posmatrao dinamiku porodice, iskusni, materinski naklonjen psiholog kojeg su pozvali, zaključio je da: „Devojčica jeste veoma bistra i jeste stalno na oprezu, zato što je veoma uznemirena. Ona zna da njeni roditelji nisu sigurni u ulozi velikih ljudi – izgleda kao da ne znaju šta treba da rade – i zato ona nije ubeđena da će sve biti sigurno ako ona zaspi.“

Savet stručnjaka bio je jednostavan. Stvorite redovnu i predvidivu rutinu u kojoj vlada red i očekivanost, čime ćete uveriti svoje dete da je sve onako kako treba da bude. Jednostavna rutina koja podrazumeva večeru, igranje, kupanje, priču i spavanje, bila je rešenje da se ovo dete oseća sigurno i da mirno spava. Kroz nekoliko nedelja sve se promenilo, a mama i tata su počeli da dobijaju na važnosti, kada su prihvatili svoje uloge velikih ljudi.

VAŽAN SAVET ✓

- Napravite san o tome kakvu mladu ženu želite da podignete. „Vidite“ je u njenim kasnim tinejdžerskim godinama kao samouverenu, optimističnu, avanturističku, velikodušnu, poštenu i voljenu odraslu osobu.
- Ne zaboravite na to da u vašoj kući nema demokratije. Nije potrebno glasanje da bi se utvrdilo da li dete može da jede, ide u školu, ili da sedi za računarom.
- Kako vaša kćerka bude ulazila u tinejdžerske godine, biće sve više odluka o kojima će moći da se pregovara, s obzirom na poverenje koje ste izgradili – time ćete

joj dati poštovanje za kojim toliko žudi. Ipak, i dalje ćete je štitići dozvoljavajući joj da odlučuje samo o onim stvarima koje su u skladu s njenim godinama, a ne da joj dajete više slobode nego što njena zrelost može da podnese. Vaš najveći cilj jeste da je vidite kako leti sama i da je usmerite ka tome da treba da se osloni samo na sebe.

|||||

ZAKLJUČAK

ŠTA JE DEVOJČICAMA POTREBNO KAKO BI STVORILE DIVNU BUDUĆNOST?

Devojčicama treba:

- Da ih vaspitava neko ko ih mnogo voli.
- Da budu deo porodice pune ljubavi.
- Roditelji sa snažnom vizijom o tome kakvu mladu ženu žele da pošalju u svet.
- Mnogo topline i zabave, ali isto tako i rutine i predvidivosti.
- Roditelj koji će biti velika, odrasla osoba od samog početka.
- Roditelj koji će biti tu, na duže staze.

|||||

Poglavlje 2.

Da li sam dobrodošla na ovaj svet?

I majka i beba treba da se upoznaju, tako što će naučiti da reaguju jedna na drugu i da dešifruju jezik one druge... Ovo je naša prva ljubavna veza. Šema ovog plesa biće osnova svake naredne veze koju ćemo graditi.

— MERI SATON, DEČJI PSIHOTERAPEUT

Rane interakcije su najvažnije. Deca se smeju od rođenja. Smeju se čak i kad su bolesna. Kada ih roditelji vide kako se smeju, i oni se instinktivno smeju njima... Sve dok ima maženja, smejanja i drugog bliskog, intimnog ponašanja, osnove za dobro detinjstvo su postavljene.

— PROFESOR HJU FUT, SPECIJALISTA DEČJE PSIHOLOGIJE I DRUŠTVENOG RAZVOJA, UNIVERZITET STRETKLAJD

Ukoliko motiv razdora, nepoverenja, razdvojenosti uđe u njihov prvobitan odnos sa roditeljima, pustoš će potopiti dubine njihove duše i njihovog identiteta.

— NEPOZNATI IZVOR

Da li sam dobrodošla na ovaj svet? Postoji li mesto za mene? Imam li dozvolu da budem ovde? Svako dete postavlja ova pitanja. Svaka

devojčica želi da zna da li je prihvaćena i da li je voljena. Moramo joj reći da jeste.

Psihološki je zakon da nam je potrebno da budemo voljeni kako bismo postali ljudi. Od najranijih interakcija, udobnost i vezivanje koje roditelj nudi detetu omogućava formiranje emotivnih zapisa duboko unutar deteta, sa porukama o njenom značaju i vrednostima. Čak i pre nego što se beba rodi, ona sluša umirujući ritam otkucaja majčinog srca i – kako naučnici danas tvrde – čak prepoznaje i otkucaje očevog srca.

Rano vezivanje ili privrženost pruža bebi osnovni osećaj svesti o sebi. Devet meseci ona je slušala otkucaje majčinog srca zajedno sa svojim a glas njene majke je prepoznatljiv i umirujući. Ljudi su jedina vrsta koja ne može da preživi ukoliko se roditelj ne brine o svakoj potrebi potomka. Drugi sisari mogu da idu da traže svoju majku ili hranu, ali čovek ne može.

Očigledna fizička potreba je samo vrh ledenog brega, kada uzmemo u obzir šta je sve bebi potrebno. Tu je milovanje, pričanje i maženje, koje zaista stvara redosled u mozgu vaše bebe i njenom emotivnom pamćenju. Zdrava majka prosto uliva ljubav i život u svoju bebu – ona miluje svoje novorođenče i na taj način joj daje do znanja da je dobrodošla, da je predivna, i daje joj osećanje „postojanja“. Ovaj osećajan vid ponašanja roditelja omogućava vam da upoznate svoju bebu, da naučite da budete otvoreni za njene znake i da uspostavite njen osećaj za sreću. To su osnove o tome kako da pomognete vašoj kćerki da „se oseća dobro“, a kada se dete oseća dobro, veća je verovatnoća da će želeti da udovolji svojim roditeljima i samim tim i da nauči da se ponaša ispravno i da bude zadovoljstvo za one koji su oko nje.

STVARANJE PRAVIH VEZA

Mozak novorođenčeta nedovršen je na mnogo načina, a interakcije njenih brižnih roditelja predstavljaju ono što povezuje njen